

Velja v Ljubljani in
po pošti:

celo leto . . . K 880—
pol leta . . . „ 180—
četrt leta . . . „ 90—
za mesec . . . „ 30—

Za inozemstvo:

celo leto . . . K 480—
pol leta . . . „ 240—
četrt leta . . . „ 120—
za mesec . . . „ 40—

JUGOSLAVIJA

Za Ameriko:

celoletno . . . 8 dolar.
polletno . . . 4 dolarje
četrtletno . . . 2 dolarja

Novi naročniki naj pošiljajo
naročnino po nakaznici.

Oglasi se zaračunajo po
porabljenem prostoru in sicer
1 mm visok ter 55 mm
širok prostor za enkrat 2 K
za večkrat popust.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6/L.
Telefon šte. 360. — Upravništvo je na Marijinem trgu
šte. 8. Telefon šte. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 1.60 K.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži na odgo-
vor dopisnica ali znak. — Dopisi naj se frankirajo. —
Rokopisi se ne vračajo.

Sporazum med Jugoslavijo in Grčijo glede Albanije.

Atene, 26. maja. (Izv.) V tukajšnjih
dobro podučeni krogih se zatrjuje, da se
je dosegel med Grčijo in Jugoslavijo po-

polen sporazum glede Albanije. Albanska
vlada bo v najkrajšem času poslala svoje
zastopnike v Atene.

Nove bitke v Gornji Šleziji.

Poljski vstaši napredujejo.

Breslava, 26. maja. (Izv.) Vso
nemško javnost razburja bojazen, da
bodo še nadaljni industrijski kraji
padli Poljakom v roke. Mislovice,
katere so bile od francoskih čet os-
tavljene, so vstali že zasedli.

Opole, 25. maja. Brzoiavna zve-
za z industrijskim ozemljem je še
vedno nemogoča. V Klučborgu upo-
rabljajo Poljaki metalce min. Iz Ra-
tibora javljajo o mnogih bitkah.

London, 26. maja. (Izv.) Izvrševalni
odbor mednarodnega razsodišča je soglas-
no sprejel sklep, v katerem izraža nado,

da britanska vlada ne bo mogla dopustiti,
da bi bila Nemčija oropana velike večine
Gornje Šlezije, ki bi ji imela pripasti po
dovršenem glasovanju. Nemčija bi morala
na ta način odstopiti kraje, ki jih je pose-
dovala že skozi stoletja, kjer je ustanovila
največjo industrijo in odkrila premogovni-
ke. To bi pomenjal oza bodočnost le novo
ogrožanje evropskega mira. Odbor je iz-
javil nadalje, da je sedaj že nastopil čas,
ko je treba vsa iz mirovnih pogodb nastala
vprašanja in nesporazumljenja odstopiti
zvezi narodov.

Dr. Beneš o političnem položaju.

Čehoslovaška republika proti priključitvi Avstrije k
Nemčiji. Češko stališče v vprašanju Gornje Šlezije.

Praga, 25. maja. V zunanjem ote-
ku zbornice je interpeliral nemški
poslanec Kafka zunanje ministra
dr. Beneša glede čehoslovaške in-
tervencije pri avstrijski vladi v
vprašanju ljudskega glasovanja v
zadevi Gornje Šlezije in v zadevi
vsebine pogodbe z Rumunijo ter po-
gajanj z Madžarsko. Minister dr.
Beneš je izjavil, da je vlada faktično
intervenirala glede priključitve
glasovanja pri avstrijskem poslani-
ku v Pragi, kakor tudi pri avstrijski
vladi na Dunaju. Dr. Beneš je dejal,
da smatra za svojo dolžnost izja-
viti, da bo čehoslovaška vlada v
zadevi priključitve vztrajala na do-
ločitvah mirovne pogodbe in postop-
ala v sporazumu z ostalimi člani
male antante. Na vprašanje, na či-
gavo željo je čehoslovaška nastopi-
la, je izjavil minister, da ni pravi-
lno v tem zmislu govoriti o čehoslo-
vaški politiki, ker je republika
doslej dokazala, da zasleduje
politiko, ki je v interesu države in da
ne gre za to, ali želi to ta ali oni, ker
išče republika v mednarodni politiki
zavzeti stališče, ki bi odgovarjalo
njenim interesom, in postopa skup-
no z onimi, s katerimi ima skupne
interese. Država nastopi diplomatski
tedaj, kadar je to v interesu države.
V vprašanju Gornje Šlezije
se je čehoslovaška vlada postavila
na isto stališče, kakor Francoska,
Angleška, Poljska in Nemška, ki so
izjavile, da bodo držale mirovne
pogodbe. Čehoslovaška vlada je

poprej ravnotako kakor druge države
odkriti in odločno zavzela to
stališče; vsled tega ni nobenega
vzroka, da bi morala čehoslovaška
storiti korake, če bi to stališče vse
druge države zavzemale. V gornje-
šlezijem vprašanju se očita Nem-
čiji, da ni zavzela pravičnega stali-
šča. Ravno to in morda še veliko
več se je očitalo tudi Poljski. Če-
hoslovaška vlada pa mora biti ko-
rektna in lojalna, posebno napram
državi, s katero hoče živeti v prija-
teljskih odnosih. Čehoslovaška
odkriti želi, da bi se razmere v
srednji Evropi konsolidirale, ne pa
da bi se komplicirale, da bi se na-
sprostitva ne poostirila po nepotrebnem
in da bi se ne interveniralo po
nepotrebnem. Kar se tiče pogodbe
z Rumunijo, je izjavil minister, da
vsebuje ta pogodba isto, kakor po-
godba z Jugoslavijo. Kar se tiče po-
gajanj z Madžarsko, se ta pogajanja
tamkaj nadaljujejo, kjer so se nehala
po dogodku z razcesarjem Karlom.
Po dve komisiji v Pragi in Budim-
pešti bosta uredili posamezna vpra-
šanja mirovne pogodbe na isti na-
čin, kakor z Avstrijo. H koncu je od-
govoril minister na vprašanje soci-
alno-demokratskega poslanca Hol-
litscherja radi prekinjenja pogajanj
v Rimu, da se pogajanja niso preki-
nila in da je šlo samo za binkoštni
odmor. Pogajanja se sedaj že nado-
ljujejo in ravnosedaj je odposlala
vlada tjakaj nove strokovnjake iz
finančnih krogov in poskrbela za to,

da bi se v vseh vprašanih dosegli
pozitivni rezultati. Glede konference
v Portorose vlada svojega stališča
niti najmanj ni izpremenila: vlada
deluje na to, da bi se konferenca vr-
šila in da bi se program, ki je bil
dogovorjen z Italijo, Poljsko, Angli-
jo in Jugoslavijo, faktično izvedel.

LEP DOKAZ VERSKE STRPNOSTI

Včerašnja katoliška procesija v
Ljubljani je podala lep dokaz verske
strpnosti s strani naših srbskih brat-
ov pravoslavne veroizpovedi. Pro-
cesije se je udeležilo mnogo srbskih
častnikov, med njimi tudi general
Dokič in celo ljubljanski pravoslav-
ni svečenik. Procesija se je vršila ob
krasnem vremenu z največjim sija-
jem. Procesijo je vodil ob številni
asistenci škof Anton Bonaventura
Jeglič.

STALIŠČE ITALIJE GLEDE PRI- KLJUČITVE AVSTRIJE K NEM- ČIJI.

Dunaj, 25. maja. »Politische Kor-
respondenz« doznava, da je danes
italijanski opravnik Commendatore
Biancheri izjavil, da je sedanja agi-
tacija za priključitev v veliki meri
vzmemirljiva. Italijanska vlada sma-
tra še izvedene in one plebiscite, ki
se bodo še vršili, kot nekaj, kar je
za Avstrijo silno škodljivo, pa naj
se že ti plebisciti izvedejo v kateri-
koli obliki. Italijanska vlada opozar-
ja avstrijsko vlado na deistvo, da
alirane velesile ravnajo v tem odlo-
čilnem trenutku razpravljajo o kre-
ditni pomoči Avstriji.

PROTESTNA STAVKA POŠTNIH USLUŽBENCEV V RIMU.

Rim, 26. maja. (Izv.) Poštni, br-
zojavni in telefonski uslužbenci so
imeli danes popoldan siod, na kate-
rem so zahtevali primerno zviša-
nje dosedanjih plač. V znak protesta
so prekinili delo za 3 ure.

STAVKA PREMAGARJEV JUŽ. ŽELEZNICE V AVSTRIJI TRAJA.

Dunaj, 26. maja. Kakor javljajo
listi, so dosedanja pogajanja s stav-
kajočimi premogariji, ki so zaposleni
pri južni železnici, brezuspešna.
Itpajo, da bo tekom današnjega dne
prišlo do kakega sporazumljenja.

ZASTOJ BRAUNŠVEIGSKE IN SAŠKE INDUSTRIJE.

Berlin, 26. maja. (Izv.) Danes
opoldan je začela goriti električna
centrala Halbke, ki preskrbuje po-
krajnje Anhalt, Braunšweig in Saš-
ko z električno silo. V zvezi s to
centralo v Magdeburgu stoječa po-
družnica in kakih 150 vasi, kakor
tudi vsa kaljeva in premogovna in-
dustrija v teh krajih je brez luči in
gonilne sile.

Naša kriza.

Evropa je venomer v krizi.

Nič čudnega. Na starih ozemljih so na-
stale nove države z novimi imeni. Veliki
zmagovalki Anglija in Francija nosita si-
cer v svojih triumfalnih pohodih in na
zmagoslavni štiti razbita ograda starih
srednjeevropskih kompleksov, toda ne brez
strahu.

Svetovna vojna 1. 1914—18, ni razbita
samo sovražnikov antante, ampak je strla
— kakor vsaka vojna dosedaj — še nekaj
družega, nekaj, kar obstoji tudi v zmago-
vitih državah in pomeni torej v tem oziru
poraz za zmagovalce same — strla je so-
dobno generacija, rod, ki je vojno rodil.

Po tej vojni se ne dvigalo uporniki sa-
mo v Nemčiji in drugih premaganih drža-
vah, ampak se največji upor giblje baš v
antanti samj — upor naroda, ki je šel v
järke, in ki bi ga danes — kot poprej —
hotela izmognavati kasta pod krinko pa-
triotizma.

Ta pojav vidimo v Italiji in isti pojav
vidimo v Franciji in Angliji in niti Amerika
sama ne hodi drugačnih poti.

Italijanske volitve so postavile vodil-
ne kroge pred problem, ki mu bo g. Gio-
litti težko kos.

Francija ima na dnevnem redu nere-
šena socialna vprašanja, ki jih ima že Ru-
sija skoraj za seboj.

In kar je najvažnejše: vodnica cele
antante — Anglija — se zvilja v naltežji

krizi svojega obstoja od Cromwella sem.
Egipt, Indija, Irska — vse to so vpra-
šanja, ki le na videz samo zanimajo edno
angleške državničke, v resnici pa so to te-
meljne točke, ki zre na njih rešitev svet
in ki se bo z ozirom na njih eksplikacijo
orientiralo vse naše bodoče gospodarske
življenje sploh.

Rusija bo nehala biti uganka šele po-
tem, ko bodo urelena notranja razmerja v
britanskem imperiju. Oba ta dva kolosa
sta vezana drug na drugega. In prav zna-
čilno je, da stopa London v tesnejše zveze
z Moskvom ravno sedaj, ko je kriza Evrope
na vrhuncu.

Mi mali narodi se lovimo med tema
dvema žariščima — med Londonom in
Moskvo — in če se sedaj pri nas sliši ima
Pariz, je to le mimogrede — ker je bližje
kakor London. Kajti tudi Pariz danes tava
med Londonom in Moskvom in bo moral
uravnati svojo pot proti Londonu ali
Moskvi.

To je pot sodobne Evrope v krizi.

Na nas, malih narodih, je danes, da si
začrtamo svoja pota, neodvisna od Lon-
dona in Moskve — da najdemo nova pota,
ki bodo razrešila evropsko krizo in vodila
k boljši bodočnosti Evrope in človeštva in
privedla do veljave ne samo velike, tem-
več tudi male, kvalitativno visokostojne
narode.

NASLEDNIK POLJSKEGA ZUNA- NJEGA MINISTRA SAPIEHE.

Varšava, 26. maja. (Izv.) Zbor-
nica je sprejela demisijo zunanjega
ministra kneza Sapiehe. Za njego-
vega naslednika je imenovan držav-
ni podtajnik Dabsky.

PRIPRAVE ZA ZOPETNI SESTA- NEK VRHOVNEGA SVETA.

Boulogne, 26. maja. (Izv.) Tukaj
se delajo obširne priprave za pri-
hodnjo sejo vrhovnega sveta, ki se
ima vršiti začetkom junija. Ob
enem so dospeli semkaj že diploma-
tični zastopniki nekaterih zavezni-
skih držav.

MADŽARSKA SE VEDNO V VOJNI.

Budimpešta, 26. maja. (Izv.) Mini-
strski predsednik gróf Bethlen je izjavil, da se
volja še nadaljuje, četudi z drugim oro-
žjem. Obilubli je, da bo tozadevno podal
zanimiva odkritja v prihodnji narodni
skupščini.

PROTESTNA STAVKA LADJE- DELNIŠKIH DELAVCEV V AN- GLIJI PROTI UVAŽEVANJU INO- ZEMSKEGA PREMOGA.

Olasgov, 25. maja. Tukajšnji de-
lavci v ladjedelnicah so pričeli stav-
kati v znak protesta proti premo-
govnim transportom iz tujine. Skle-
nili so, da se vrnejo na delo le, če
se ti transporti ustavijo.

SPORAZUM MED RUSIJO IN KEMAL PASO.

Atene, 26. maja. (Izv.) Med rusko so-
vjetsko vlado in republiko Angora sklenje-
ni dogovor vsebuje obojestransko pomoč,
skupno odklonitev vseh vsiljenih pogodb
in odobritev določb glede razširjenja turš-
kega ozemlja. Datum ima pripasti Georgij.
Sovjetska vlada je razveljavila vse obvez-
nosti leđ Rusijo in Turčijo, ki jih imata
obe državi še iz carističnih časov.

PROSTA TRGOVINA V POLJSKI.

Varšava, 26. maja. (Izv.) Uradni list
objavlja vladno naredbo, s katero se od
1. julija dalje dovoljuje zopet prosta trga-
vina s premogom in brkiči.

SESTAVA NOVE PORTUGALSKE VLADE.

London, 25. maja. Iz Lizbone po-
ročajo, da je Baros odklonil sestavo
vlade in da je bil z njo poverjen
Auguste Soares.

FAŠISTI IN PRESTOLNI GOVOR.

Rim, 25. maja. Več fašistov je
izjavilo Mussoliniju, da bodo prisot-
stvovali čitanju prestolnega govora.
ČIČERIN DELA POLITIKO SVO-
BODNIH ROK.

Varšava, 25. maja. Čičerin je ba-
je razposlal ruskim zastopnikom v
Evropi okrožnico, v kateri izjavi,
da je mir v Versailles brez pome-
na, da se sedanje obnovitve v Ev-
ropi ne morejo smatrati za obvezne,
da se Rusija začasno ne bo vme-
šavala v poljsko - nemške spore,
temveč si bo ohranila proste roke
za slučaj spora med Nemčijo in
Francijo.

ZOPET OMEJITEV PROMETA V AVSTRIJI.

Dunaj, 25. maja. Obratno ravna-
telstvo južne železnice naznanja, da
je vsled stavke v glavnih delavnicah
na Dunaju in obratnih delavnicah
na Dunaju ter v Dunajskem Novem
mestu ogroženo dostavljanje loko-
motiv in z njim združeni promet
vlakov, vsled česar železnica ne
more jamčiti za obratovanje, zlasti
izletniških vlakov. Radi tega se
omeji tudi izdajanje železniških voz-
nih listkov.

NEUTRALIZACIJA CARIGRADA.

Atene, 26. maja. (Izv.) Odgovor
grške vlade na spomenico zavezni-
kov, ki se tiče nevtralizacije Cari-
grada in morskih ožin, je izgotov-
ljen in bo odposlan tekom prihod-
njih dni.

BORZE VSLED PRAZNIKA ZA- PRTE.

J. Suchy:

Krematorij v Ljubljani.

Tam pri »belem volku« se kaj rada
shajata ljubljanska zakonska — Filemon
in Baucis. Njen drugi mož je on, sicer je
pa član nepolitičnega društva »Pipčarjev«.
— Pijeta ga že drugi popolitura, a še ved-
no nima korajže Filemon, da bi svojo
Baucido informiral o ukrepu, ki ga je pi-
čarski klub storil na zadnjem svojem zbo-
rovalnem večeru. Naposled se odkašlja ter
nagovori Baucido:

»Daj, stara, pusti se tudi sežgati!« —
Najprvo ga je očenila s pomilovalnim iz-
razom, potem energično zmajala s svojo
svo glavo, si popravila očala na nosu ter
spregovorila:

»Ne boš, dragi, mene boste ravno ta-
ko krščansko pokopali, kakor mojega pr-
vega moža!«

Moj prvi mož! Gorje drugemu, kedar
se citira duh »blagopokojnika!« V najlep-
šem sijaju vseh svojih vrlin stopi pre-
d njeno dušo podoba nepozabnega, v nje-
nem spominu se svitajo vsa krasna svojst-
va njeneza za vedno izgubljenega »Prve-
ga«, vzdihuje, prišnerja, toži...

»Ali hočeš košček torte?« je v ten

tako nevarnem trenutku zdajci vpraša spa-
šeni »Drugi«, na kar ona zanika, rekoč:
»Hvala lepa, sedaj mi je pošel ves apetit!«
— »To ne stori nič!« j hitro odvrne File-
mon. »Bo že prišel zopet.« — »Pavla, pri-
nesi še pol litra najboljšega in košček tor-
te, toda mehke!«

»Vpij no, da bodo res vsi vedeli, da ne
morem grizti nič trdega! Ali si nedelikatni!
— Moj prvi ni bil tak!«

To zopetno namigavanje na »Prvega«
zdraži naposled manj premijoranega dru-
žega soproga, da de: »Seveda, takrat si
imela še zobe!« — (Odmor.)

»Ti si res grozen človek, da misliš
vedno le na mojo smrt, ali jo kar ne moreš
dočakati?« (Obrise si oči z robcem.)

»O tem ni bilo niti govora; za moj del
živih lahko še sto let — jaz bom itak
kmalu prestal.«

— — — »Kako pa je pravzaprav tisto
s sežiganjem? Veš, jaz se tako bojim —«

»Bojiš, bojiš, za kaj bi se balal! Saj se
ti ne zgodi nič!«

»Tako, no lepa hvala, če se spredaj in
zadaj pečeš, ha!«

»Glej jo no, saj veš, da te imam rad,
da —«

»Ali boš še kaj pil?«

»Še pol literčka, Pavla! — Pa, da ti
v kratkem povem, Časopisi — ali hočeš še
kaj torte?«

»Za moj del, ko si že tako radodaren
danes.«

»Še eno mehko torto, Pavla!«

»Ne vpij no tako!«

»Tedi, o čem sva že govorila? Aha,
o sežiganju.«

»Kar mrz se spreletava po hrbtu!«
»Stramuj se, tako resolutna ženska,
kakor si, Tedi, da ti povem, Brala si, kaj
ne, vse članke, ki so jih prinašali listi ter
si tudi izprevidela, da se za sežiganje
ogrevajo le proburjeni ljudje. Mi, kar nas
je v našem društvu, ki smo vsi liberalci,
smo seveda takoj zagrabil za to idejo ter
stavili v zapisnik, da nas morajo sežgati.
Kot liberalce seveda! To bi bilo v redu,
toda sedaj pa pridejo ženske! Če moremo
te pregovoriti za zadevo, sem rekel, po-
tem bi naše društvo dokazalo, da imamo
v svoji sredi zgolj prosvetljene ljudi. To
je pomagalo!« »Viharno odobravanje«, ka-
kor se to že pravi, če kdo javno pove kaj
popularnega, je sledilo mojim besedam in
seglj smo si v roke, da naše ženske, če so
zadovoljne s tem (kar morajo biti, če so
liberalne in — liberalka si ti vendarl)

—tedaj, če pride trenotek, da si mi, kar
nas je v društvu, nabavimo okusne shrambe
ne posode za pepel, da napravimo našim
ženam, če že ne veselje, — pa jim izka-
žemo vendar malo pozornosti, nekako —
kako bi že rekel — pijeteto, dolžnost...«

»Kaj si nabavite?«

»Shrambene posode za pepel. Razumeš,
to je tako: Vsak si nese svoj pepel lahko
na dom, to se pravi, svojega seveda ne,
pač pa onega od svojih ljubih. Sedaj pa
misli, kako lepo bi bilo, če bi od tene —
to se pravi — tega seveda nečem doživeti,
toda — postavimo, da se mi pripeti ne-
sreča, da jaz prej — hočem reči, ti prej
— no, pa nočem govoriti o tem, ampak
samo tako menim, pa saj me boš razume-
la in tako sem si domislil, da bi imel nad
ormarico, — veš tam, kjer visi podoba
tvojega prvega, najlepši kraj — veš, ne
smeš nič napačnega misliti o meni, to je
le radi naših »pipčarjev« — ali hočeš
tedaj?«

»Za moj del!« (vzdihne) »Če le pridem
v bližino svojega »prvega«.

»Moja častna beseda! Vidiš, da si
vendar liberalna ženska! To bodo gledali
»pipčarji!« — Moja — prva za krematorij!

— Pavla, — pol litra vina!«

Izgrešena pota.

Petdeset let je preteklo, odkar so se 21. III. 1871. prvič sestali zastopniki vseh nemških držav v Berlinu, da določijo ustavo novemu nemškemu cesarstvu. Že prej je Bismarck zasnoval severonemško zvezo — ki so se ji pozneje priključile i južno-nemške države — ter z določitvijo skupnega državljanstva in vojaštva, skupnih cest in pošt ter skupne carine položil temelj ujedinjenju. Bilo je treba zvezo le poglobiti in izpopolniti. Navzlic temu so se pojavile takoj v začetku težkoče radi needinosti med severom in jugom, sovražstva med posameznimi plemeni, nasprotstva med katoliki in protestanti i. t. d. Vendar pa je celo Bismarck, Prus z dušo in telesom, spoštoval mišljenje in zgodovinsko preteklost posameznih južno-nemških plemen ter niti ni skušal s prenapetim centralizmom oropati n. pr. Bavarca, ki so — kakor ostala južna plemena — prostovoljno pripoznali pruskega kralja svojim cesarjem, njih samostojnosti. V skupni državi črti še dandanes Bavarec oholega Prusa, navzlic temu pa je vendar samozavesten, dober državljani, kar je ob vsaki priliki dokazal.

Pravijo, da se zgodovina ponavlja. Danes smo Jugoslovani v istem političnem položaju. Ustaviramo si ustavo in potrebno je, da pridemo že enkrat do pravih medsebojnih razmer in do krepkega enotnega nastopa na zunaj. Uverjen sem, da želi ogromna večina naroda močno in krepko Jugoslavijo, toda pota, ki vodi do tega cilja, so različna in od marsikake stranke močno pogrešena. Pogrešena predvsem od večinskih strank, ki hočejo „radikalno“ kar čez noč vse obstoječe prevreči. Poglejmo! Ne igra li Hrvatska zgodovinsko ulogo Bavarske? Prostovoljno so se Hrvati izrekli za kraljevino pod dinastijo Karagjorgjevičev in, kaj se jim obei? Kraljevi Zagreb, srce in duša Hrvatske, naj izgubi za vedno svojega bana in svoj sabor, ki mu ga niti tujerodni Madžari niso upali vzeti, naj pada v bodočnosti na nivoju navadnega provincialnega mesta? Teza Hrvat, ki je ravno tako ponosen na zgodovino svojega rodu, na svoje Tomislave in Krešimire, ko Srb na svoje Dušane in Petre, nikdar ne bo prenesel. Ali naj teče bratska kri v potokih? Ali naj radi nestrpnosti srbskih radikalov in njih petolizcev demokratov po receptu „Balkana“ in drugih vele-srbskih listov razpade tako lepo zasnovana, vsled strankarske slepote in naravnost pruskega radikalizma na rob propada pripeljana Jugoslavija?

Na drugi strani pa je treba ravno tako obsojati demagoško kakega Radčiča, ki dirja istotako za utopičnimi idejami. Med temi ekstremisti je treba najti srednjo pot, ki zagotavlja Hrvatski avtonomijo z banom in saborom v Zagrebu in okviru države. Do tega imajo Hrvati zgodovinsko pravico, ki jim jo do sedaj še nihče ni odrekal.

Zato ne more pošten Jugoslovani odobravati delovanja slovenskih demokratov ne v Beogradu, ne doma, ker iz strankarskih ozirov ne izpolnjujejo tiste vloge, ki jim je od na-

rave odkazana — uloga posredovalcev med ekstremnimi nazori. Razumem Trumbiča in Drinkoviča, celo Radčič mi je manj uganika, ko naši Kukovci in Žerjavi, ki ne upoštevajo mišljenja hrvatskega naroda, derejo čez drn in strn z radikali za nedosežnimi cilji ter z njimi vred upoštevajo državo. Trezen Jugoslovani mora obsojati pisavo demokratskih listov, ki prezirajo iz strankarskih ozirov zgodovinske dogodke, povečujejo obznanje in policijski režim ter hočejo na ta način potisniti Hrvatsko na stališče Poljske v Rusiji.

Uverjen sem, da je pristen Hrvat istotako dober Jugoslovani, kakor Bavarec Nemec. A ravno tako sem prepričan, da postane Hrvat ravnokotomalo Srb, kakor Bavarec Prus. Zgodovina nam kaže v nešteti slučajih, da se narodi — ali tudi samo plemena — s količkaj slavno preteklostjo ne dajo kar meni nič tebi nič priljučiti. Zato je treba časa, slavne skupne preteklosti in medsebojnega spoštovanja.

Koalicija.

Praga, 24. V. 1921.

Prezident Masaryk je odšel na Capri, da okrepi svoje zdravje. Pred odhodom je izrazil odločno željo, da bi našel politične in parlamentarne razmere ob svojem povratku urejene. Vidi se, da se ta želja nresniči in da nastopi v jesenskem zasedanju pred parlament že parlamentarna vlada — izbrana iz vseh narodnih strank.

Dosedanja uradna vlada je storila mnogo dobrega. Pripomogla je predvsem državnim avtoriteti do veljave, srečno preprečila lanske komunistične puče, izpeljala prebivalstvo prav dobro iz prehranjevalnih težkoč. Izvršila je vse naloge, ki so bile ob njenem nastopu najnujnejše. Sedaj, ko so vse dovršene in ko bi bilo potreba zonet seči k politično - socialnemu delovanju, se pa začneja čutiti dosedanja vlada za nekoliko prenegibno telo, ki ne pozna potreb širokih plasti, s kratka z demokracijo se zdi vsak dan bolj nezdružljiva.

To stanje je nekaj časa trajalo in je bilo tem nevarnejše vsled tega, ker je imela de facto vsu usodo države v rokah t. zv. petka t. i. zastopniki narodnih strank, ki so odločali o biti ali ne biti vlade. Usoda države je bila in je še v rokah ustavne neodgovorne petke. To ne more vedno trajati. To so izprevideli vse stranke to se pravi sedaj so izprevideli tudi soc. demokrati ki so dosedaj odklanjali vstop v vlado, da sirsavno dosedanjega stanja niso odobraval. Sedaj se se pa vendar odločili vstopiti v vlado, seveda pod pogojem, da se tudi ostale češke narodne stranke združijo na program, ki ga hočejo soc. demokrati izvrševati. Program se tiče soc. zakonodaje in raznih davčnih reform v smeri dr. Engliševe politike. Program je jako zmeren, tako da je upanje na koalicio zelo veliko.

V nedeljo je praznoval 70-letnico slavni češki pisatelj Alojzij Jirasek, avtor znane, odločujoče izjave čeških pisateljev za samostojnost češkega naroda. Jugoslovanske učnjake je zastopal pri proslavi prof. Murko.

Briandovo stališče v svetovni politiki.

V poslanski zbornici je ministrski predsednik Briand, nadaljujoč razmislijanje gornje - šlezjskega vprašanja izjavil: Pri državi, kakršna je Poljska, katere se je oživotvorila, je treba misliti na to, da se ji da tudi možnost obstanka. Ministrski predsednik omenja nato nesoglasja, ki so nastala med Francijo in Veliko Britanijo na londonski konferenci in ki se niso mogla zblizati. Izjavil je, da morajo zavezniški na podstavi aktov izraziti svoje mnenje, kakor se je zgodilo to glede vseh drugih vprašanj. Nato je ministrski predsednik govoril o poslednjih dogodkih in izjavil, da je nemški legacijski svetnik von Moltke po razgovoru z medzavezniško komisijo prejel navodila, ki so že izvršena. Boj se je ustavil in vzpostavil se je mir. — Briand je včeraj dejal nemškemu poslaniku: Ako nemški oddelek ne bodo razoroženi v najkrajšem času in ako ne bodo povzročevalci naborov zasledovani po nemškem kazenskem zakoniku in ako nemška vlada ne zapre gornje-šlezjske meje, bo postal položaj nevaren. Davi je nemška vlada naznanila, da so ukrepanje vse odredbe in da se zasledujejo listi, ki so hujskali in da je pruski minister za notranje posle odposlal varnostno policijo, da se izvedejo dana navodila. Državni kancelar dr. Wirth je doslej pokazal velike odkritosrčnosti in lojalnosti. Dr. Wirth obveznosti ni samo prevzel, marveč jih je začel tudi izvrševati. Francija ima moč, katere ji dopušča, imeti zaupanje. (Živahno odobravanje.) Zbornica naj se odloči za njegovo politiko ali za drugo. Pri drugačni politiki pa on brez nujne potrebe ne bo sodeloval. (Živahno odobravanje na levi in v sredi.) Glede varnosti Francije si pridržuje ministrski predsednik, uporabi potrebna sredstva, ako Nemci ne bi izvršili svojih obveznosti. (Ironični medklci na desni.)

Govorec o londonski konferenci je obrazložil Briand razliko med angleškim in francoskim stališčem. Mogel bi se bil vrniti ob splošnem odobravanju, ako bi bil dal zasedbi Poruhije. Toda take popularnosti ni nikdar iskal. Briand je pozval zbornico, naj voli med obema političnima smernicama, po katerih naj se nastopa: opozoril je pristaše izolirane politične akcije Francije na to, da bi našli ves potreben material, ako bi hoteli prevzeti oblast. 200.000 mož stoji ob meji Poruhije, katero morajo zasedati v osmih urah. Posrečilo se mu je dosedaj vzdržati sporazum med zavezniški. V svesti si je, da ga bo vzdržal še tudi poslej, tudi glede gornje - šlezjskega vprašanja. Dokler on načeluje vladi, se ne bo odrek politiki, trdnosti in zmrnosti. (Živahno odobravanje v sredi in na levi.)

Angleške čete za Gornjo Šlezijo. V spodnji zbornici je izjavil Chamberlain, da odidejo štirje angleški pehotni bataljoni v Gorenjo Šlezijo. Ta četa se bo, ako treba, povečala. V Varšavi so poslani tri zavezniški velesil, k nastopajo sporazumno, oddali nujne opomine.

Pošljite naročnino!

Kratke, a dovolj pomenljive besede pisma pa se glase takole:

Spoštovani gospod!

Ljubite svoj slovenski narod in bodite mu zvesti do zadnjega izdihljaja. Vaš spoštovatelj Davorin.

Letos Jurjevanje ni bilo. Spomnil pa sem se strica Davorina in njegovih zlatih besed. Tudi ni ga več. Jeseni smo ga pokopali na ljubljanskem polju, v težkih časih, ki jih njegova duša preneša ni mogla. Če smo mu zapeli »Blagor mu, ki se spočije«, mu lepšega želeli sploh nismo mogli... Spomin nanj pa bo živel večno!

V Ljubljani, na praznik vseh trepeh leta 1915.

M. M.

Ta članček je priobčil neki slovenski list v maju leta 1915. Politijski komisar Skubel ga ni konfiriral, ker ni vedel, da ni stric Davorin nikdo drugi kot skladatelj Davorin Jenko (umrl jeseni l. 1914), ona večno lepa pesem o junaštvu Srbov »Što čutiš Srbije tužni, njegova druga domovina pa Srbija«, kateri je posvetil nebroj skladb, med njimi tudi našo sedanjio državno himno »Bože pravde«.

Gospodarstvo.

KAKO BO IMELA NEMČIJA ODPLAČEVATI VOJNO ODŠKODNINO.

V članku »Naš delež na vojni odškodnini« smo omenili, da znaša skupna vojna odškodnina naložena Nemčiji na podlagi ultimata antante in sprejeta od Nemčije 12. maja t. l. 132 zlatih mark oz. 155 zlatih dinarjev, od katere skupne svote je obljubljen naši državi 5% delež ali 7 milijard 750 milijonov zlatih dinarjev, kar bi znašalo po današnjem kurzu približno 51 milijard 500 milijonov papirnih dinarjev, od katerih imamo prejeti do 1. novembra t. l. obveznic s 6% kuponi (5% na obresti 1% na amortizacijo) za 2500 milijonov zlatih mark, a za 4100 obveznic brez kupenov, kateri poslednji se bodo izdali pozneje, ko bo konstatirana plačilna zmoglost Nemčije. Obveznice s kuponi v znesku 2500 milijonov zlatih mark, reprezentirajo kakor smo omenili v navedenem našem članku, okoli 19 milijard 500 milijonov papirnih dinarjev po današnjem kurzu. Te obveznice podpisane od nemške vlade se bodo imele glasiti na prinosca (imejitelja) ter bodo imele biti izdane v taki obliki in takih kosih (zneskih), kakor bo to predpisala reparacijska komisija, da bodo imele tržno zmoglost. Proste bodo morale biti kakoršnihsibodi nemških davkov in bremen za sedaj in za vso bodočnost. V smislu člena 248 in 251 versajske pogodbe bodo te obveznice zavarovane z vsem premoženjem in z vsemi dohodki nemške države kakor take in vseh posameznih nemških držav. Posebno bodo služili v varnost obveznic in pogojenih letnih odplačil: a) dohodki vseh nemških pomorskih in pozemskih carin in davčin; b) dohodki 25% davščine od vrednosti vsega izvoza in c) dohodki takih izravnih in neizravnih davkov ali katerihsibodi drugih fondov, ki bi jih nemška vlada predlagala, in ki bi jih sprejel garancijski komite (nastal iz reparacijske komisije) v dopolnilo ali pa kakor nadomestek fondov navedenih pod a) in b). — Na odplačilo sprejete obveze bo morala Nemčija plačevati vsako leto do odkupa izdanih obveznic iz amortizacijskega fonda (1% na leto) ali pari (t. j. po nominalni vrednosti) te le svote: 1. 2 milijardi zlatih mark v gotovini; 2. a) 25% vrednosti svojega izvoza v vsakem razdobju od 12 mesecev od 21. maja 1921 računaje; 2. b) na izbero odgovarjajoči znesek, kakor bo ta ustanovljen soglasno z vsakim drugim indeksom predlaganim od Nemčije in sprejetim od komisije; 3. nadaljno svoto od 1% vrednosti svojega izvoza, kakor gori omenjeno ali pa na izbero odgovarjajoči znesek ustanovljen kakor pod 2 b). — Na zahtevo in s pridržkom predhodnega pritrdila komisije bo imela Nemčija dobiti tak material in tako delo, ki jih potrebujejo zvezne države in svrhu popravne uničenih pokrajin za razvoj industrije in gospodarstva. Vrednost takega materiala in takih del bosta imela ceniti cenilca, od katerih bo enega imenovala Nemčija, a drugega udeležena država. Ako se ne bi ta dva zedinila bo to vrednost določil razsodnik imenovan od komisije. Te prejemke in dela bo imela dotična zvezna država plačati reparacijski komisiji tekom enega meseca od prejema v gotovini ali v kuponih, ki so v tečaju na trgu ter se bodo vpisali v dobro Nemčiji na njene obveze, kakor gori navedeno.

(V včerajšnjem članku je ostalo nekaj jezikovnih in številčnih napak, ki neljubo kvarijo smisel članka. Prvi stavek se ima glasiti: Neki beograjski list in ne nemški beograjski list, v vrsti 37 namesto 123 milijard 132 milijard; v 7 vrsti 2. kolone namesto podvzeta: prevzeta, v 14. vrsti namesto isvršiti: izročiti, v 19. vrsti namesto pristavkom: pristanom, v 35 vrsti namesto 26 milijard 32 milijard.)

✱
+ Potrdila za oprostitve carine oz. za carinjenje po minimalni tarifi glede predmetov: stavbni material, material za vodne, električne, plinske in tovarnične instalacije, kemikalije itd., daje po odloku ministrstva trgovine in industrije z dne 6. aprila t. l. to ministrstvo samo. Pred kratkim so poklicani krogi zaprosili ministrstvo, da dovolji to izdajanje potrdil svojim oddelkom v pokrajinah. Tozadevne rešitve še ni.

+ Surtaksa na blago uvoženo iz Nemčije. Ministrstvo financ javlja, da se odpravljata surtaksa na sledeče predmete: vse

vrste strojev in aparatov, potrebnih za industrijo in obrt, dalje deli strojev, cev za stroje, anilinske barve, zdravila in vse vrste kemikalije.

+ Anketa za ureditev trgovine s premoženjem. V Zagrebu se je vršila v torek na dež. vladi oddelek za narodno gospodarstvo na poziv ministrstva anketa o ureditvi trgovine s premoženjem. Anketa je sklenila predlagati vladi, da se dovoli svobodna trgovina s premoženjem in tudi svobodno izvoz premoženja. Obenem se je sklenilo, da se sme sprejemati na kolodvorih premoženje samo od onih oseb, ki imajo zakonito pravico do izkoriščanja premoženjnikov.

+ Osnovanje velike tekstilne akcijske družbe v Sloveniji. Češki listi poročajo, da se vrše v Pragi pogajanja med češkimi industrijalci in nekimi jugoslovanskimi konzorcijem radi osnovanja akcijske družbe v Sloveniji. Od jugoslovanske strani vodi pogajanja industrijalec in veletržec Franjo Vokaš iz Ljubljane. Od češke strani vodi tozadevna pogajanja eksportna akcijska družba tekstilnih industrijcev v Pragi ter so Čehi že podpisali za to podjetje 20 milijonov č. kron. Naš poslanik v Pragi je obljubil, da bo akcijo podpiral.

+ Kočevska trgovska in industrijska banka. Ker je ministrstvo odobrilo predloženo za imenovanje banko, se vrši podpisovanje deležev do 1. junija. Delniški kapital bo znašal 5 milijonov kron. V pravičnem odboru so poleg Nemcev tudi sledeči Slovenci: dr. V. Maurer, Vintar Heinrihar, Fr. Ilc, Ant. in Miško Kafjež.

+ Centralna banka d. d. v Zagrebu prej Krapinska banka, je sklenila povišati svojo glavnico od 50 na 100 milijonov kron, 25 milijonov se iz rezerve prideli glavnic. Vsak delničar dobi za dve stari eno novo brezplačno, na vsake tri stare pa sme novo podpisati.

+ Nova tvornica pohištva v Osijeku. V Osijeku se ustanovi s pomočjo češkoslovaškega kapitala nova moderna tvornica za izdelovanje pohištva. V svrhu je bila kupljena tamkajšnja stara tvornica, ki se bo preuredila in znatno razširila.

+ Železniški polni listi. Na novih železniških vozniških listih za daljše proge je naznačeno, da veljajo za dva dni.

+ Železniška zveza Pečuh - Osjek - Beograd. S 1. junijem t. l. se vzpostavi direktni železniški spoj Pečuh - Osjek - Beograd in s tem omogoči, da se iz državnega imetja v Belja dovažajo potrebne stvari beograjskemu prebivalstvu.

+ Uvoz naših vin v Češkoslovaško je bil do sedaj neznan. Vzrok temu so bile brezdvomno visoke cene našega 10% vina. Medtem ko se prodaja na Češkoslovaškem liter vina po 14.40 češkoslovaških kron, bi stal liter uvoženega našega vina z vsemi stroški 16.50 češkoslovaških kron. Dasiravno je na Češkoslovaškem zanimanje za naša vina veliko, se ne bo vprašanje uvoza toliko časa zboljšalo, dokler se cene naših vin ne prilagodijo cenam svetovne konkurence.

+ Carinjenje živine. Generalna direkcija carin opozarja trgovske kroge, posebno izvoznikarje živine, da vložijo, ako žele, da se jim živina carini izven uradnega časa, pisмено prošnja na generalno direkcijo carin.

+ Nova tvornica likerja v Osijeku. V Osijeku se je osnovalo podjetje za proizvodnjo in prodajo rula, likerja, konjaka in alkoholnih esencov.

+ Načrt za zgradbo borze v Zagrebu. V torek se je vršilo posvetovanje o načrtu za zgradbo borze v Zagrebu, katere se je udeležil tudi tajni svetnik dr. Mathiasus iz Nemčije. Nagrado za načrt je dobil arhitekt Viktor Kovačič.

+ Naša produkcija olja. Na čelu naše industrije olja stoji brezdvomno tovarna olja v Vel. Bečkereku, ki je ena izmed največjih in najmodernejših tovarn te vrste v Evropi. Ta proizvajala olje iz koruze in repe. Druga večja tovarna te vrste je v Zagrebu, kjer se proizvajala olje iz repe, konoplje in lana. Isti material proizvajajo tovarne v Varaždinu, Koprivnici, Križevcih in Belovaru. Tovarne v Britofu pri Kranju, Medvodah in Framu (dve) proizvajajo olje večinoma iz lanenega semena. Znano je, da je laneno olje iz Slovenije najbolje kvalitete v Evropi. Nadalje imamo še par manjših tovarn kakor: v Zaječaru in Paračinu, Končnu v Kumanovem, kjer se pridobiva makovo olje. — Iz teh podatkov vidimo, da ima naša država dovolj tovarn za olje in se lahko producira istega z razširjenjem tovarn znatno poveča.

+ Železniška proga Trst - Carigrad. S 1. junijem t. l. se uvedejo dnevni vlaki med Trstom in Carigradom preko Postojne, Ljubljane, Zagreba, Beograda in Sofije. Dosedaj so vozili v tej smeri samo brzovlaki do Carigrada. V kratkem se zboljšajo tudi ostale železniške zveze kakor: Trst - Reka, Trst - Pariz itd.

Stric Davorin.

Bilo je Jurjevo nedeljo popoldne leta 1911. Narava si je bila že odela svojo pomladno obleko. Solnce se je smejalo, kostanji so cveteli in trobentice so veselo pozdravljale trume ljubljanskega prebivalstva, ki so hitele na grad praznovati običajno Jurjevanje. Ej, to ti je veselo takrat! Sicer samotno in zapuščeno grajsko dvorišče ta dan oživi. Semeni in žegnane trajata od jutra do večera. Mlado in staro želi položiti Cirilmetodovi družbi mal dar, pri enem ali drugem šotoru, kjer radevolje pomagajo zavedne Slovenke nasiti lačne in potolažiti žeine. Vse dobiš, kar ti poželj srce. Da pri takih prilikah, kjer gre za narodno stvar ne sme manjkati naših pevcev, se razume samobesbi.

Pri vinskem šotoru, kjer je smeliljaje gospodaril stari Rimljan Mrak, je bila zbrana večja pevska družba. Poživila je veselico s prepevanjem lepih pesmi. Vrezala je jako domačo narodno, tudi kako umetno, da je ubrano petje odmevalo med starim grajskim zidovjem. Na vrsto je prišla tudi ona večno lepa pesem o junaštvu naroda, ki smo jo tolikrat navdušeno prepevali in ki nas navdaja

tudi sedaj z upanjem na srečno zmago in lepšo bodočnost našega naroda. Pesem nam je šla iz srca in je zato tudi našla pot v srca. Občinstvo je burno ploskalo. Kar pride med nas starček — ki mu je bila pesem izredno všeč — mi stisne roko, nas vse iskreno pozdravi in pohvali, da smo lepo zapeli. Spomnil sem se takoj, da sem si vega in nekoliko sključenega moža večkrat videl v kavarni in v Narodnem domu. Povedal so mi, da je stric Davorin. Nazivala ga je tako njegova druga domovina. In sedaj sem imel priliko z njim prvič govoriti. Ostala družba je veselo prepevala dalje, motilo jo je cviljenje harmonik, po katerem se je mladi svet vrtil v bližnji grajski dvorani. Midva s stricem Davorinom pa sva imela svoje pogovore. Pripovedoval mi je mnogo o svojem plodovitem delovanju, ki je znano širom slovenskih pokrajin in tudi drugod. Ko se je začelo mračiti in je bil častitljivi starček namenjen domov, sem ga prosil, naj mi v spomin napiše par vrst. Objubil mi je in se poslovil. Čez par dni dobim pismo, pisano z okorno roko. Hranim ga kot dragocen spomin na moža, ki ima mnogo, mnogo zaslug, o katerih se bo gotovo natančneje pisalo pozneje.

Kratke, a dovolj pomenljive besede pisma pa se glase takole:

Spoštovani gospod!

Ljubite svoj slovenski narod in bodite mu zvesti do zadnjega izdihljaja. Vaš spoštovatelj Davorin.

Letos Jurjevanje ni bilo. Spomnil pa sem se strica Davorina in njegovih zlatih besed. Tudi ni ga več. Jeseni smo ga pokopali na ljubljanskem polju, v težkih časih, ki jih njegova duša preneša ni mogla. Če smo mu zapeli »Blagor mu, ki se spočije«, mu lepšega želeli sploh nismo mogli... Spomin nanj pa bo živel večno!

V Ljubljani, na praznik vseh trepeh leta 1915.

M. M.

Ta članček je priobčil neki slovenski list v maju leta 1915. Politijski komisar Skubel ga ni konfiriral, ker ni vedel, da ni stric Davorin nikdo drugi kot skladatelj Davorin Jenko (umrl jeseni l. 1914), ona večno lepa pesem o junaštvu Srbov »Što čutiš Srbije tužni, njegova druga domovina pa Srbija«, kateri je posvetil nebroj skladb, med njimi tudi našo sedanjio državno himno »Bože pravde«.

Priloge „JUGOSLAVIJA“

Dnevne vesti.

— **Kriva pot.** Članek »Kdo je kriv«, katerega smo priobčili v našem listu 28. IV. je vzbudil pri nekaterih gosposkih pri mariborski policiji veliko razburjenja. Pri podrejenem moštvu se pridno vrše preiskave ter se hoče na vsak način dognati, kdo da je pisec tega članka. Jasno je, da se s takim postopanjem proti moštvu vzbuja pri istem nevolja in mlačnost do službe ter nezauznanje proti predstojnikom. Tudi to, da se je uveljavel pri mariborskem policijskem komisariatu sistem ovačstva ter da imajo gotovi ljudje samo to nalogo, da informirajo predstojnika o vsaki besedi bolj odprtih značajev ne vpliva ravno najboljše na disciplino. Čudimo se le, da je g. dr. Senekovič še vedno v Mariboru, akoravno mu je javna kritika že opetovano dokazala popolno nezmožnost ter krivično postopanje z moštvom. Ponovno apeliramo na mero-dajne oblasti, da stvar temeljito preiščejo ter dožejo krivce.

— **Zloraba državnega imena.** V ministrskem svetu se je govorilo o tem, kako nekateri listi zlorabljajo ime naše države. Odločilo se je, da se bo v prihodnje proti takim listom nastopilo z vso zakonito strogošću.

— **Prepovedan list.** Notranji minister je prepovedal razpečevati v naši državi list »Jugoslovenski Svet«, ki izhaja v New Yorku.

— **O zgradbi železnice Kočevje.** Brod se ni ničesar gotovega, niti še ni definitivno določena črta, kjer naj bi tekla, vendar se na ta račun že mnogo špekulira. Domašini in tuji se pušajo za nakup sveta, da bi ga potem državi z velikim profitom prodali. Voditelji kočevskih Nemcev se najhuje bojijo, da bi na ta način prišlo kaj Slovencev v njihov »Hinterland«.

— **Proti praznovanju sv. Cirila in Metoda** se je oglasila mariborska »Straža«, ki niti ne ve, da je cerkveno praznovanje teh svetnikov 5. julija in ne 5. junija. Iz tega se vidi, kako sta gotovim krogom na poti naša jugoslovenska blagovestnika. Sicer pa je dovolj značilno, da »Slovenec« ni zapisal ne besedice o praznovanju tega državnega praznika v Ljubljani.

— **V Trbovljah** se vrši v nedeljo 29. t. m. ob 4. uri pop. v dvorani gospe Ane Forte ustanovni občni zbor Narodne socialne stranke.

— **V Kamni gorici** je izvoljen za župana A. Bajžeti. Zanimivo na stvari je to, da so vsi odborniki pristaši SLS, le Bajžeti je naprednjak, toda glasovali so zani, ker so mislili, da ga na ta način pridobije za svojo stranko, a mož hoče ostati značjal ter se ne briga za vabilu iz Ljubljane, naj podpisuje program SLS, niti za poziv, naj odstopi.

— **Sprejem v višjo vojno akademijo.** Vojni minister je izdal naredbo, po kateri se sprejmejo v višjo vojno akademijo tudi oni častniki, ki niso dovršili nižje vojne akademije. Za sprejem pa smejo prositi edine častniki, ki še niso prekorčili 30. leta ter niso v višem kot majorskem činu. Ta naredba je zelo upravičena, ker je s tem dana možnost do višje vojaške naobrazbe tudi onim mnogostevilnim nadarjenim častnikom, ki niso obiskovali vojne akademije.

— **Novo okrajno glavarstvo v Murski Soboti** začne posloevati dne 1. junija. S tem bo konec civilnemu komisariatu.

— **Umri je v Vojniku pri Celju** tovarnar Moric Stallner, bivši štajerski deželni poslanec in odbornik. Bil je hud nasprotnik Slovencev.

— **Avtomobilski poštni promet.** V ministrstvu za pošte in brzojav se vrše priprave, da se uvede na proгах, kjer se je dosedaj prevažala pošta z vozovi, prevažanje iste z avtomobili.

— **Za župana v Novem mestu** je izvoljen Karl Rozman, pristaš JDS.

— **V Telčjem vrhu pri Črnomlju** je bil izvoljen za župana g. Janez Agnič, pristaš SKS.

— **Imenovanje.** Inženjer Enal pl. Ober-eigner v Ljubljani je imenovan za višjega gozdarskega svetnika.

— **Iz poštne službe.** Poštna oficijanta Anton Globovšek v Meži in Fran Brumec v Zrečah sta imenovana za poštarja. — Za stalno je upokojena poštarica Leopoldina Strlič.

— **Velik požar** je uničil v soboto Simonu Bračku v Zamarkovi v Slov. Gorici hleve, gospodarsko in poljsko orodje ter vse vozove. Ogenj je povzročil štiri posestnikov sin, ki se je igral z vžigalnicami. Posestnik je hudo prizadet, ker je zavarovalnica tako majhna, da ne pokrije niti polovice škode.

— **Iz Rogoške Slatine.** V soboto 28. t. m. prispe v Rogoško Slatino vojaška godba 43. pešadijskega polka iz Maribora, ki bo svirala počenjši od nedelje dne 29. t. m. dopoldan in popoldan po dve uri v zdraviliškem parku. Prijavljanje gostov je, osobito za čas glavne seziže zelo mnogobrojno, tako da je tudi v letošnji sezoni pričakovati zelo obilen obisk zdravilišča.

— **Sokolsko društvo v Zireh** priredil 29. t. m. pešizlet z javno telovadbo in plesom v Rovie. Vabljeni so vsi prijatelji Sokolstva.

Ljubljana.

— **Umetnostna razstava v Jakopičevem paviljonu** je odprta vsaki dan od 10. do 12. dop. in od 15. do 20. pop. Razstava je zelo zanimiva in poučna ter je vredna mnogobrojnega obiska.

— **Ljubljanski veliki semerj.** Vse stranke, katere nameravajo postaviti na prostoru »Ljubljanskega velikega semnja« lastne paviljone, se prostijo, da se naj zgleda takoj pri arhitektu Costaparija pri obratnem ravnanstvu južne železnice v belgijski vojašnici II. nadstropje, kateri jim bo dal vse potrebne podatke.

— **Podružnica Ferjalnega Saveza** na realni gimnaziji v Ljubljani priredi koncert v torek 31. t. m. ob 8. zvečer v telovadnici realne gimnazije na Poljanski cesti. Vabimo vse prijatelje mladinskega pokreta, da se tega koncerta udeležijo. Vstopnina: sedeži 3 din., stojšča 1 din.

— **Stanovanjski shod.** Zaradi preoblike gradiva šele danes prinašamo kratko poročilo o stanovanjskem shodu, ki se je vršil v soboto v Mestnem domu. Huda ploha je bila kriva, da se zainteresirani niso odzvali v večjem številu na shod, katerega je predsedoval vod. Velepič. Vsi trije govorniki so v stvarnih, resnih izjavah ožigosali novo stanovanjsko narodbo ter protestirali proti zopetnemu povišanju stanoarine. Sprejeta je bila tudi obširna resolucija, nakar se je pozno v noč shod zaključil.

— **Javno cepiljenje** se je vršilo od 5. aprila do 14. majnika 1921. Cepiljenj je bilo v tem času 42.371 civilnih oseb, od teh prvič 1883 in revakimiranih pa 40.438. Resnih komplikacij pri cepiljenjih ni bilo, cepivo je bilo prav krepko učinkujoče.

— **Žegnanje v Trnovem** bo letos zelo zanimivo in zabavno. Občinstvo opozarjamo na 26. junij že sedaj.

— **Podstrešne tativne** so se začele zopet ponavljati. Na Vidovdanski cesti je bilo te dni pokradeno v podstrešju Ant. Vodnika, v Gradišču pa pri podravnatelju okraj. bolniške blaginje Iv. Kramarja in pri gospe Anji Rape.

— **Iz Ljubljane** je izgnan za 3 leta 45-letni delavec Ant. Žagar, doma iz St. Vida nad Ljubljano. Vzroki: pijanec, nasilnež, tat.

— **Izgubljen.** Erjavce Franja je izgubila srebrno žensko uro za napetnico, Bregar Ana pa je izgubila uhan z rdečim kamnom.

— **V kavarni »Central«** vsaki dan koncert salonskega orkestra. Vstop prost. Začetek ob pol 9. zvečer.

Celje.

Napis. Ponovno smo že ožigosali različne trgovce, da še vedno blešče na napisnih tablah razna imena kot Oswatitsch, Jakowitsch, Perissich itd., da ne omenjamo uradnikov, zdravnikov in drugih. Izgovor, da je ime v matrikah tako zapisano, je ničev; kajti to prvič ali ni res, drugič pa če je res, je krivda posameznika, da ne pusti matrike, ki je svojčas solnografski nemški duhovnik ni znal ali ni hotel pravilno pisati, popraviti. Avstrijski časi nesrečnega spomina so nehali, s tem pa tudi naša potrdiljivost.

Hotel del Europe, ki se sedaj v kinu Krekovega trga prenavlja, naj popravi tudi svoj napis tako, da ga bodemo razumeli i ml revni Slovenci, ki pohajamo v kavarno in gostilno, kjer dosedaj še nikdar nismo videli nobenega Bretanija, niti Gas-konja, kaj šele pristnega Parizana. Ko pa obnavlja zunanje lice, naj nemškutarjenje zatire tudi v kuhinji, kjer se isto oblastno širi. — Hotel Union ima tudi dolžnost, da pusti izginiti bedasti francoski napis »Jardin del hotel«, ki ga istotako noben gost ne potrebuje in ne razume. Vrhutega pa morajo izginiti iz pročelja tudi izzivalne gotiske črke. Gospod Martinovič, zapopajte takoj energično!

Avtomobili divjajo po naših okrajnih cestah in obiljudnih predmestjih Breg. Gaberje in Zavodna, da se človeku gabi stopiti na cesto pri teh vročih dnevih. Cel oblaki prahu in z njimi najraznovrstnejših bacilov zaobljačo cesto, hiše in okolico na cele kilometre daleč, tako da človeku zastaja sapa in zapira oči. Kaj še je, da bi si kdo upal odpreti okno na cesto, kajti v hipu imaš prst na debelo prahu na polihvitu. Ker so navedena predmestja jako obljude-na in promet obširen, je le čuda, da se ne zgodi več nesreč. Policarna oblastva prosimo, da napravijo red, redarstvo pa naj tako brezobzirno divjačoče avtomobile ustavi ter jih stavi na odgovor.

Koroško.

Za župana v Selah je izvoljen veleposesnik Iv. Jagovec iz Homališ. To je edina občina na Koroškem, kjer so bili izvoljeni sami Slovenci za odbornike. Tudi v Ledenicah je bil izvoljen Slovenec Iv. Arnež pd. Vaznik, in sicer vsled žreba.

Dekani Limpla se zdravje polagoma vrača. toda preostreljeno roko še vedno

nost v obvezi. Napadalec oblasti še vedno niso hotele izslediti.

Pometalje pred svojim pragom! »Prele Stimmene« pišejo ogorčeno o namišljenih krivicah, ki se gode Nemcem v Jugoslaviji, nečesto pa vedeti, da so Slovenci na Koroškem popolnoma brezpravni in niti življenja in imetja varni. Skoraj vsi slovenski učitelji so bili odpušteni, Slovenci nimajo niti ene svoje šole, še privatnih šol v St. Jakobu ne smejo odpreti.

Primorje.

Grozna nasilstva fašistov. Župnika Šime Červarja so zgrabili fašisti na potu na volišče. ga uklenili v verige ter mu med uklenjeni roki vtaknili dve italijanski trikolori. Celo pot so vanj pjuvali ter ga tako neusmiljeno pretepali, da so mu izbili tri zobe. Vrgli so ga v sodni zapor, kjer se bori s smrtjo. a ga ne upajo prepeljati v bolnico, ker se boje, da bi med potom umrl. Ker je oportaljski župnik Luna v cerkvi molil za nesrečnega sobrata, so ga fašisti pred cerkvijo pričakali in hudo pretepali.

UMOR UČITELJA.

Morilec v Ljubljani prilet. Pretečeno soboto 23. t. m. se je izvršil v Misličah pri Divači zago-neten umor. Dne 18. t. m. je prišel k ondotnemu učitelju Dominiku Marušiču na obisk neki mladi prijatelj iz Štajerske ter ostal pri njem 5 dni. V soboto sta bila oba skoraj do polnoči pri kaplanu Gabršniku. Drugo jutro so našli učitelja Marušiča v žitu ob poti proti šoli ustreljenega, a prijatelj je izginil. O umoru je bila obveščena tudi ljubljanska policija, ki je šla takoj na delo. Dne 24. t. m. je prenočeval v hotelu Tratnik neki mladenič, ki se je vpisal kot Zdenko Dolinar. Polic. agentu Šucu se je zdelo Dolinarjevo nastopanje nesigurno in sumljivo, zato ga je odvedel na polic. ravnatelstvo. Tam je navidezni Dolinar izpovedal, da je njegovo pravo ime Al. Sleiko, 22 let star, doma iz Planine, po poklicu gozdarski pristav pri grafu Economu (?) v Pišecah. Priznal je nadalje, da je res umoril prijatelja Marušiča. Iz kapljanje domov grede, sta se sprla zaradi nečesar, kar bo povedal pri sodniji, in ker mu je Marušič odpovedal prijateljstvo, je v jezi potegnil vojaško brovning pištole ter ustrelil učitelja v prsi. Ker pa je Marušič hotel bežati, oddal mu je v hrbet še več streliv nakar je padel v žito. Sleiko je po streljih zaslišal človeške glasove, zato je bežal, padel v neki jarek ter izgubil revolver. Ako bi ne bil orožja izgubil, bi se bil še sam ustrelil — tako se vsaj izgovarja. V Ljubljani se je prvi večer pravilno javil v hotelu »Slova«. drugi dan pa se je bal, da bodo oblasti že obveščene potom časopisja. V kavarnah je vestno pregledoval časopise iz Trsta ter izjavil, da se je hotel sam sodniji javiti, kakor hitro bi čital o dogodku v časopisih.

DA BOMO NAROD POŠTENJAKOV.

Obvestilo in poziv vsej slovenski javnosti. Narodno svobodo smo Slovenci dosegli, a posledice vojne iz naše srede še niso izginile. Ne le milovana vredni invalidi nosijo na sebi posledice krvave morije, svet je po vojni tudi duševno invaliden. Treznost, pravost, dostojnost in druge kreposti so vsled vojne strašno trpele. Pa-leg skrb za narodno svobodo mora biti sedaj ena naših prvih skrb, da naš narod pravno dvignemo. Ponosni smo, da smo Slovenci in Jugoslavlani, — a samo ime nam ne sme biti dovolj. Pijanost, razuzdanost in surovost delajo našemu imenu nečast. Le potem bomo lahko nase ponosni, ako bomo dobri, krepki ljudje, narod poštenjakov. Na shodu »Svete vojske« proti surovosti, nenravnosti in pijančevanju dne 10. aprila v Ljubljani se je sestavil v okolišč »Svete vojske« poseben odbor za pravni prepoved naroda, sestavljen iz pripadnikov raznih strank. Njegova naloga je: vse, kar se je na shodu sklenilo, tudi izvesti. Odbor je imel odslej 5 sej. Obrnil se je z ulogami do sledečih oblasti: 1. Do višjega šolskega sveta z raznimi prošnjami, tiščinami se šolske mladine: glede ponika o alkoholizmu, kajenja, igranja, kino, knjižnic, roditeljskih večerov, surovosti in medsebojne sovražnosti pri mladini. Med drugim pravi uloga: Naše šole so preveč učilnice, a premalo vzgojilnice. Višji šolski svet naj sestavi krog pedagogov, ki bodo izdelali načrt za sistematično vzgojo mladine po šolah. — 2. Do deželne vlade v zadevi javne pravosti, pravstvene policije, plesov, kina, knjižnic, revizije gostin, izseljevanja, kupčije z dekleti, konkubinata. — 3. Do železniških ravnanstev s prošnjami, da dovolijo po vseh železniških vozovih nabiti lepake proti surovemu porjenju, da naj bodo vlaki zvečer razsvetljeni, da naj se — v smislu določb pravičnega reda — bližnji ljudje ne pušča-

jo v vlak, da naj ima vsak vlak posebne kupeje za ženske in nekadike. — 4. Do višjega deželnega sodišča s prošnjo, da naj se mladotelnim zabrani vstop k porotnim obravnavam, kjer se uče vseh mogočih hudodelstev in da naj se mlada dekleta iz zapirajo skupaj s starimi grešnicami. Iz teh vlog so nekoliko razvidne smeri in cilji našega odbora. Razširiti želijo svoje delo na vso Slovenijo. Stopil je v zvezo tudi z drugimi organizacijami v naši državi, ki imajo iste cilje. Vse sedanje delo je pa šele predpriprava na velik shod, ki bo v jeseni in po katerem se bo začelo delo v polnem obsegu. Upamo, da bodo vsi pošteni rodoljubi z veseljem pozdravili naše strem-ljenje. Prosimo in pozivljamo pa tudi vso slovensko javnost, da naj naše delo krepko podpira. Želeli bi bilo, da se v posameznih krajih ustanovijo tozadevni pododbori. Odbor je hvaležen za vsak dobrohoten mišljaj. Kdor želi sodelovati, naj se prijavi na naslov: »Sveta vojska«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

Odbor za pravni prepoved.

Sokolstvo.

Spored javne telovadbe, ki se vrši v nedeljo, 29. t. m. ob en četrt na 4. popoldne na prostoru S. K. Ilirije. I. Ob 8. uri dopoldne: skušnje. II. Popoldne: 1. Koncertni komadi godbe dravske divizije, 2. vaje s palicami za moško deco za 1. 1921 in za vsesokolski zlet 1. 1922 v Ljubljani, 3. vaje s cvetnimi l oklja žensko deco za 1. 1921 in za vsesokolski zlet 1. 1922 v Ljubljani, 4. društvene proste vaje za moško deco, 5. proste vaje ženskega naraščaja za 1. 1921 in za vsesokolski zlet 1. 1922 v Ljubljani, 6. proste vaje moškega naraščaja za 1. 1921 in za vsesokolski zlet 1. 1922 v Ljubljani, 7. orodna telovadba, 8. proste vaje članic za pokrajinski zlet v Osijeku v letu 1921, 9. proste vaje članov za vsesokolski zlet v Ljubljani 1. 1922, 10. proste vaje članic za vsesokolski zlet v Ljubljani 1. 1922, 11. vaje društvene vzorne vrste na visoki bradnji, 12. ritmične proste vaje »Po jezeru« izvajane od skupine 16 članic, sestavljeni br. dr. V. Murak po Miros-lavu Vilharjevi pesmi: »Po jezeru — bliz Triglavu«, III. ob 7. zvečer prijateljski večer na vrtu in v telovadnici Narodnega doma. Pri vseh točkah sodeluje polnošte-vljna godba dravske divizije oblasti pod vodstvom kapelnika g. dr. Cerina. Vstopnina: k dopoldanskim skušnjam D —, popoldne: sedež 1 vrste D 10.—, II. vrste D 8.—, stojšča D 3.—, zvečer pa D 2.—. Predprodaja vstopnic je v petek in soboto 27. in 28. t. m. od 4—7 pop. v odborovi sobi — Nar. dom — in v nedeljo 29. t. m. na telovadišču. Sprememba sporeda pridržana.

Pokrajina.

Iz Bohinja. Lastniki, oziroma najemniki hotelov ob Boh. jezeru so si stavili v letošnji seziji za nalogo, da kolikor mogoče izkumejo letoviščarje in turiste. Ti ljudje naravnost konkurirajo v tem, kateri bi poprej in za več odstotkov zvišal cene jedilom in pijači. V hotelu Sv. Janez stane vino, ki se je še pred kratkim prodajalo po 36 K, sedaj že 44 K, pivo pa 12 K steklenica, med tem ko stane v sosednji gostilni vino 36 K liter, pivo pa 8 K steklenica. V hotelu »Zlatorog« se prodaja vino kar po 52 K liter, dasiravno ni nobena specialiteta. Jedila pa so po vseh imenovanih hotelih tudi tako draga, da stane takorekoč vsak nabadljaj na vilice okroglo 5 K. — To je že višek odušstva in verižništva ter spadajo ti ljudje pred verižniški urad. Menimo, da letovišča niso samo za magnate, ampak tudi za druge manj premožne ljudi, ki si želijo razvedrila v tih roman-tični in napravijo v to svrhu kratek izlet v Bohinj. Časopisi pišejo, da na Štaferskem cene vinu padajo, kar se tudi v resnici opaza že v Ljubljani. V Bohinju pa je to ravno nasprotno. Opozorjamo plantn-sko društvo, da s samimi reklamnimi tablicami ne bo privabilo letoviščarjev in tujcev v Bohinj in povzdignilo tujskega prometa, ampak edino s tem, da zaukaže svojim hotelirjem, da postrežejo ljudem z jedjo in pijačo po primernih cenah. Okrajno glavarstvo v Radovljici pa pozivljamo, da se za Bohinj tudi v tem oziru maio zani-ma in stopi tem navijalcem cen pošteno na prste.

V Domžalah se visavis kolodvora še vedno blesti napis »Restaurations«. Ker je lastnik tega »Restaurations« oz. hiše sam pleskar in črkoslikar, smo mnenja, da bi si brez posebnih težkoč mogel nabaviti drug, današnjemu času primernejši napis.

V Škalah pri Pragerskem so si izvolili za župana gostilničarja Jožeta Korošerja, ki se je vpisal pri ljudskem šteju kot »Nemec«. Njegovo moralčno stanje baje ni najboljše. Ob izbruhu vojne je bil eden glavnih, ki so vodili gonjo proti narodnim mučnikom. Prebivalstvo je zelo razvedeno, kaj bo rekla k tej izvolitvi politična oblast.

Šostani. Kar nas je zavednih Slovencev pokazalo naše mesto ob priliki državnega praznika. Dasi je naš vrli novi župan Marinek izdal poziv, naj se razobesijo zastave, pokazalo se je le pet zastav, in

sicer na šolah in uradih. Kje so odločilni faktorji, voditelji raznih društev, da niso vplivali na izvršitev županove poziva? Ali ostane res Šostanj tudi v Jugoslaviji dežela kralja Matjaža, kjer vse spi?

Sv. Lovrenc na Dravskem polju pri Ptuj. Dne 9. t. m. je obhajal poroko tukajšnji posestnik Jakob Tumpej. Nevesto si je izbral iz bližnje fars Makole. Že ko sta bila zaročena na oklicu, so makolski fantje grozili, da bodo zahtevali 1000 K od ženinina za nevesto. Ko smo šli na omenjeni dan v Makolah pri poroki, so nam fantje trikrat s trnjem pregradili pot. Izrezali so tudi iz lujba moža, ga postavili ob cesto in mu obesili na prsi papir z napisom, da jim mora dati ženin 1000 K, sicer pridejo zvečer na prežo in razbijejo vse šipe. Ko smo zvečer peljali nevesto na novi dom, so nas čakali fantje na mostu preko Drav. oboroženi s sabljo, s karabinerjem in s bajoneti. Kričali so, da nas bodo vse poklali, postrelili itd. Vendar smo jih z lah-koto ukrotili trije, ki smo bili brez orožja. Ko gremo drugič zopet iz poseta nevesti-nega doma, nas napade okoli 20 fantov in zahvaliti se je le zgornostoli g. učitelja Babška, da ni prišlo do hudoga krvoprelitja. Taki so torej makolski fantje. Vsa čast pa St. Lovrenčkim fantom, ki so se na gostovanju obnašali, kakor se pametnim fantom spodobi. Za Makolčane se pa naj tamošnji orožniki malo bolj pobrigajo in jih naj pouče, kaj vse zakon prepoveduje. Pa pravijo, da so kulturnejši od Srbovi — Tumpej Vekoslav, ženinov brat.

VSI NA DELO ZA »JUGOSLOVENSKO MATICO«!

Mali oglasi.

Proda se:

KORUZO, OVES, OTROBE

in druge deželne pridelke dobavlja v vrečah ali ružici cele vagone ali tudi v manjših množinah najceneje: trdika Paternost in Remic, Ljubljana, Rimska c. 2. Brzjavi: Parem Ljubljana. 903

ZLATA DAMSKA URA

z biseri (2000 K), 3 garniture damskega perila (350—500 K) se proda. Gospodst-ska c. št. 1 od 12—3. ure. 918

SREDIŠNICA ČESKOJUGOSLOVENSKE KNJAZNE NAKLADA TER ZAVOD ZA OGLAŠEVANJE T. HEREJK, ZAGREB.

Novo. Jirasek: Filozofska istorija, jubilejno hrvatsko izdanje K 30. — Bogati izbor domače in inozemske literature. Generalno zastopstvo za državo SHS, čehoslovenskih in ruskih založnikov. — Na za-logi bogata izbira čehoslovaške in ruske književnosti. — Umetniški oddelek.

UGODNA PRIKLA ZA OBRATNIKE, ZLASTI ČEVILJARJE ALI KROJACE.

Proda se hiša v nekem trgu na Štajerskem, v trgu ni nobenega omenjenih obrtnikov. Hiša obstoji iz 3 sob, kuhinje, jedilne šrambe, je poleg lepo gospodarsko poslojpe, lep sadni in zelenjadni vrt, njiva, novo nasajeni vinograd ter gozd. Ponudbe pod »Lepa bodočnost« poštno ležeče, Poljčane. 904

NAPRODAJ JE PO ZELO NIZKI

ceni še skoraj čisto nova elegantna kožlja za dvovporek. Natančnejša pojasnila daje Jakob Anderlič, Moškanje. 905

HIŠA Z VODOVODOM,

električno lučjo, hlevi, gospodarskim poslojpe, sadnim in zelenjadnim vrtom so takoj proda v Kočevju blizu kolodvora. Vprašanja na upravo »Jugoslavije«. 906

KNJIŽEVNI VIJESNIK.

Na ljetnu sezoni naročite si odmah novo-izšlo nam knjigo jirasek: Filozofska istorija K 30 koja je izšla kao prvo hrvatsko jubilejno izdanje. Poučecem uz K 30. Salje J. Herejk središnja Česko-Jugoslo-venske knjižare Zagreb, Matzova ulica 15. Najbolji historički roman čehoslovačkoga naroda. 848

RUSKA KNJIŽEVNOST!

Česko jugoslovenska naklada J. Herejk, Zagreb, preuzela je generalno zastupstvo za državo SHS osim Srbije Slavenskoga nakladstva i ima na zalih bogati izbor ruske literature. Tražite cjenike. Naručbe se brzo i odma odpremaju. 854

MARIJA BAUMGARTNER

Celje, Gospodstka ulica 25. Prodaja spalnega, jedilnega in kuhinjskega pohištva, Zaloga tapetnih izdelkov. 170

Službe:

KOT POTNIK

želim vstopiti v trgovstvo z žitom ali vi-nom. Vešč sem slovensčine, srbohrvaščine v govoru in pisavi. Imam tudi nekaj tišč premoženja. Ponudbe je poslati pod »Maj-na upravo lista. 907

ZANESLJIVE BLAPCE

h konjem se sprejme takoj na »Mestni pri-stavi« Cesta na Kodeljevo št. 8. Hrana in stanovanje v hiši. 876

AKORDANT ZA KAMENOLOM

se išče. Dnevna poraba kamna ca 25 m³. Nastop takoj. Ponudbe: Ivan Štek, apue-nice, Dobropolje. 914

Razno:

BOLJŠI GOSPOD

išče dobre privatne hrane v abonementu in mesečno sobo. Ponudbe pod »Soba« na upravo »Jugoslavije«.

A. K. Green: Nevestina skrivnost.

(Dalje.)

Vsekako imava tu zavetje in prenočišče, je vzkliknil Kameron, videč ga, kako se radovedno ozira po stroju; več nama ni treba vedeti. Po vsem videzu sva v pritličju nekakšne hiše; samo da ne bi prišel nena doma njen lastnik in naju ne bi —.

Le naj pride, prav nič se ga ne bojim. Bog ve, kje ima jedilno shrambo?

Misliva rajša na to, da so zunaj morda še drugi reveži, ki se boré s smrtno in potrebujejo najine pomoči, je odvrnil doktor, čuteč, da bi bil tak prirastek zelo koristen. Ali ni bilo nikogar blizu, ko sem vas slišal vpiti? Odpravilo se nas je vendar gotovo kakih dvanajst.

V sili je vsak samemu sebi najbližji. Kaj je ž njimi, ne vem; saj sem bil izgubil celo vašo sled. Kje pa je vaš tovariš?

Moj tovariš?

Saj leži tu še površnik. Vi menda niste imeli dveh na sebi?

Kameron se je osuplo ozrl; površnik, s katerim ga je bil odel Molesworth, je ležal res še na tleh. Malo je manjkalo, da mu ni običala beseda v grlu, ko je odgovoril z dozdnevno brezskrbnostjo:

Se eden je tu, izmed potnikov, ki so se odpravili hkrati z nami. Šel je gori; mislim, da mora biti na vrhu soba.

Ali je niste preiskali? Kdor tiči v takem gnezdu, si ga mora vendar ogledati. Kje pa so stopnice?

Kaj vem, in kaj me brigajo? Zadovoljen sem s tem, kar so mi naklonili bogovi.

Vidi se vam, da niste »O. Radovedni«, se je zasmeljal policist. Ako sem jaz le pet minut na kakem kraju, ga moram pretekniti od vrha do

tal. To je moj posel — še več: moja narava!

Q. je vprašal doktor raztreseno.

Tako mi je ime: okraščava latinske besede »Queasitur«: živ vprašaj sem.

Kameron še ni bil srečal takšnega človeka; sprevidel je, da ne bo opravił zoper njega ničesar.

Vaše ime je čudno in vaša narava se mi ne zdi vredna posebnega zavidanja, je pripomnil, ali to ni moja stvar. Vam je najbrže prav koristna v vašem poklicu.

Da, s to besedo ste zadeli v črno. Odlikovati se kot tajni policist je moje najvišje stremiljenje. Kadar bo gospod Gryce že star in ne več za rabo, ga upam nadomestiti. Čeprav se to ljudem ne zdi mogoče. — Za zdaj pa bi nama rad izteknil večerjo. Tu spodaj ne bo ničesar, že vidim; treba je poskusiti srečo v prvem nadstropju.

Gotovo bi bil splezal na vrh, in Kameron ga ne bi bil mogel zadržati, ne da bi zudil njegovo sumnjo, da se ni razlegel v tistem hipu glas:

Ur! To je hiša starega Harperja!

Istčasno se je nekdo s silo zaletel v vrata. Zaropotala so po tleh, veter je bušil v kočo, in trije možje so planili noter kakor norci.

Ta nepričakovani napad ej nekoliko zamotil tajnega policista; za Kamerna, ki je bil že v resnih starih, je bilo to velike važnosti. Porabil je splošno vznemirjenje, ukral se tiho izmed tovarišev in zlezal nepopaženo v temni prostor, kamor je bil izginil Molesworth malo poprej. Obvarovati begunca pred odkritjem, je smatral zdaj za svojo najvažnejšo skrb.

Dvaintrideseto poglavje.

Kakor hitro je začutil Kameron tla pod nogami, je pokleknil in otipal v temi konec lestve. Bila je pritrjena z železnim kavljem, tako da si jo lehok snel in potegnil k sebi.

Ko je doktor položil lestev na hodnik in s tem pretrgal vsakotero zvezo med zgornjim in spodnjim delom hiše, si je dejal z veseljem, da »Q. Radovedni«, kakor se je sam imenoval, pač ne bo mogel za njim.

Pri svitu goreče užigalice je videl, da drži na hodnik dvojce sobnih vrat. Prva, ki jih je hotel odpreti, so bila zaklenjena; tja se je bil menda zatekel Molesworth. Pač pa so se dala odpreti druga; prostor, v katerem je stopil doktor, je služil očividno za obednico, jedilno shrambo in kuhinjo, vse hkrati. Prižgal je eno izmed sveč, ki ju je našel na okrajku kamina, ter se ogledal natančneje. Z velike spalne zofe mu je preskočil pogled na polico s staroverškimi knjigami, na lonce in ponvice, na bronast kipec resnične umetniške vrednosti in mnogo drugih raznovrstnih reči in priprav, ki jih je bil odlični prebivalec nakopičil v svojem brlogu. Toda Kameron je imel važnejše skrbi in se ni utegnil ukvarjati z odsotnim gospodarjem.

Njegova najbolj nujna želja je bila seveda, obvestiti Moleswortha o nevarnosti, v kateri se je nahajal. Zato je stopil spet na hodnik, ne vedoč, ali naj kliče ali trka. Tedaj pa je začul spodaj govorjenje, in ko je plašno prisluhnil, je zdajci pogledala skozi zaklopnicu glava moža, čigar paznosti se je bal najhujše.

Alò, še malo porinite, pa pojde, je viknil Q. tovarišu, ki je menda stal na njegovih ramah. Tako: in vi, gospod doktor, mi podajte roko, da zlezem gori.

Kameron, dasi bi bil najrajši pelinil dedca nazaj skozi luknjo, se mu vendar ni upal odreči zahtevane pomoči. Q. je zlezal na hodnik in stal hip nato pri zdravniku.

Vidite, kar zdelo se mi je tako! je vzkliknil, oziraje se s prežetimi očmi; in ker so me imenovali možje za oglednika, sem posnel vaš zgleđ. A kako ste prišli doli, saj vendar niste mogli zleteti? — Aha, ži vidim,

se je zasmeljal, tu leži lestvica, ki ste jo potegnili za seboj. Nu, veste kaj, to ravnanje se mi ne zdi baš prijazno.

Kameron se je smejal ž njim vred, čeprav mu ni šlo od srca. Mari mislite, da se mi ljubi deliti svoje zavetje z onimi tremi? Njih družba bi mi bila jako napoti, ker je prostora le za enega.

Q. je bil v tem preteknil že vse predale, zaboje in omare. Reči moram, je odgovoril, da znate varovati svojo korist; ali zdaj, ko sem tu, se vam ne dam spoditi. Dovolite, da ostanem pri vas; spal bom na tleh in vam ne bom v nandlego, na to se lahko zanesete. Smrčanje tudi ni moja navada, saj veste, da bi drugače ne mogel biti detektiv.

Doktor je videl, da se ga ne odkriža. Ali ste našli kaj užitnega? je vprašal.

Preklicano malo, se je glasil odgovor. Lonec kislih kumar, vrečico moke in nekaj belega fižola, o krohu in krompirju pa niti sledu. Lepo stradanje se nam obeta.

Stopil je k zaklopnici ter kliknil doli:

Vse prazno, častna beseda, kakor pometeno! Jutri si lahko skuhamo fižola, tistega je dovolj.

Ne baš ljubeznivi odmev teh besed ga ni spravil v slabo voljo. Na vsako zbadljivo je vedel šaljiv odgovor, in tudi nemir, ki ga je zbudil z naznanilom, da misli ostati zgoraj, je znal potolažiti s šalami in dovtipi.

Tako je zmerjanje pomalem utihnilo, in nihče ni več oviral njegovih morebitnih načrtov.

V Molesworthovi sobi je bilo medtem vse tiho, kakor v grobu; toda Kameron si je živo predstavljaj begučen mučni položaj. Morda je stal zdaj v temi in prisluškoval, izkušaje ugeniti, kdo je novi došlec, ali mu preti od njega nevarnost, in ali je morda njegovo skrivališče že znano. Bilo je itak jasno, da mora

nemirni tovariš kmalu obrniti svojo pozornost na zaklenjene duri.

Upravičenost te skrbi se ej izkazala še prežgodaj. Q. je pomeril zdravnik z vprašujočim pogledom. Oni drugi tiči gotovo tamle, je dejal; biti mora navihaneč kakor vi.

Ne vem, je odgovoril Kameron; ali ker ga ni tu, je morda tam. Upajva, da ga ne zebe tako kakor naju.

Res bo treba zakuriti, je živahno vzkliknil policist in se spravil takoj na delo. Ta posel je začasno pomiril njegovo zvedavost, ki je pripravljala Kamerna v tolikšen strah. Ogenj pa je vzplapolal šele po dolgem trudu, ko je bila že pozna noč.

Kameron je ležal na zofi pri kamini; poslušal je burjo, ki je hrumela zunaj, in stregel na sleherni glas, ki je utegnil priti iz sosednje sobe. Pri tem je neprespano opazoval obraz policista; Q. si je bil postlal nedaleč od njega, tesno ob deski, ki so tvorile steno Molesworthove sobe. Dolge, pošastne sence so se vlekly po tleh in stropu, in vselej, kadar se je doktor sklonil, da bi položil novo poleno v kamin, se mu je zazdelo, kakor bi šinila nanj grozeča orjaška roka in ga hotela porabiti.

Polnoč je bila zdavnaj minila; vihar je umolknil zdajpazdaj in zbesnel nato s podvojeno silo. V takšnem presledku se je doktor nena doma zdrznil, ko je zaslišal hlastno, pretrgano govorjenje; odkod prihaja, se je zavedel šele polagoma:

»Veža je vsa svetla. — Nikogar ni na stopnicah. — Nihče me ne vidi, ko grem doli. — Le mirno. — (Tu je sledil bolesten vzdih.) Oh, kako steklene so njene oči!«

Bog nebeški, kakšne besede! Kameronov pogled je zletel k detektivu. Mari je prihajalo icljanje iz njegovih ust? Ne, Q-jeve ustnice so bile trdno stisnjene, in strašni glas je govoril dalje:

POŠLJITE NAROČNINO!

Prima angleški Kristal

„Boraks“

vsaka množina se dobi po K 31— franco skladišče. — Naročila na

PROMET

tehn. industr. podjetje d. z. o. z.

Ljubljana, Gradišče 9/I.

Raznašalce

sprejme
uprava „JUGOSLAVIJE“, Mariljin trg.

Tračnice

za poljsko železnico, notranja luč 60 cm kupim vsako množino. — Ponudbe pod „Tračnice“ na upravo lista.

Oglasi v „Jugoslaviji“ imajo najboljši uspeh, ker je zelo razširjena in jo vsakdo rad čita!

Gradbeno podjetje

ing. Dukič,

Ljubljana, Resljeva cesta 9.

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Gadje gnezdo

je najbolj čvrsto slovensko leposlovno delo iz zadnjih let. Naročite ga lahko za malenkostno svoto 14 kron pri „ZVEZNI TISKARNI“ v Ljubljani.

PREMOG

prvovrsten, spodnještajerski primeren za industrije in domačo porabo dobavlja na vagone, kosovec, orehovec ali zdrob. po dnevni ceni, vsako množino. Ponudbe pod „Premog“ na upravo lista.

KOKSA

2000 vagonov po zelo ugodni ceni franko Moravska Ostrava se takoj proda. Vprašanja pod šifro „Koks“ na upravo lista.

I. SANDRIN
LJUBLJANA.

Velika zaloga usnja kož, podplatev, gonilnih jermenov in koksa na debelo.

MESTNI TRG 6.

Parna žaga Fran Ravnikar

mestni tesarski mojster

LJUBLJANA, Linhartova ulica šte. 25

kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Razglas.

Izvozna družba „Impeks“ v Ljubljani je ustanovila svoje podružnice in sicer:

1. Novi-Sad za nakup žita in prašičev.
2. Dunaj, Obere Donau-trasse 17 za prodajo zlasti žita, živine in mesnih izdelkov ter za nakup vseh industrijskih potrebščin v Avstriji in Nemčiji.
3. Ekspozitura v Berlinu, Trstu in Boznu za prodajo živine in mesa.

Za zastopstvo so na razpolago jugoslovanski trgovini in industriji za komisijsionalno prodajo in nakup proti mali proviziji. Vse te posle bodo izvrševale te organizacije najvestnejše in najsolidnejše.

Skladišče usnja SCHREIBER i MAYER, Zagreb

Jurišičeva ulica 24. Telefon 12-81.

prilporeča svoje bogato skladišče usnja ter vseh potrebščin za čevljarje, izdelovalce opank in jermenarje, kakor tudi vse v to stroko spadajoče blago.

Tovarniške cene! Solidna in hitra postrežba. Zahtevajte cenike!

Tiskovine vseh vrst
za urade, županstva, društva, trgovce, obrtnike itd. izvršuje lično, hitro in cenó

„Zvezna tiskarna“
v Ljubljani, Stari trg šte. 19.

Naročila sprejema tudi upravništvo „Jugoslavije“ v Ljubljani, Mariljin trg 8 in njene podružnice v Mariboru, Glavni trg; v 18 Celju, Kralja Petra cesta in v Ptuj, Prešernova ulica.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

Mariljin trg 8 Wolfova ulica 1 — Podružnica v Murski Soboti in Dolnji Lendavi.

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekoči račun

Ustanovljen septembra 1919.

Prometa v lanskem letu

nađ 128.000.000 kron.

4¹/₂ %

čistih brez odbitka rentnega davka.

Neposredno pod državnim nadzorstvom.